

Тарас Плахтій

**ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ НАСТУПНОГО
ПОКОЛІННЯ:
теоретичні й технологічні засади
діяльності, порядок створення і
розгортання**

Монографія

2-е видання, виправлене і доповнене

Видавництво ІІІ "Магнолія 2006"

Львів

УДК 329.8+65.014

П 37

Автор – незалежний дослідник Тарас Плахтій.

Рецензенти:

Галина ЗЕЛЕНЬКО – доктор політичних наук, професор, член-кореспондент НАН України;

Петро ВЛАСОВ – доктор психологічних наук, директор Інституту Прикладної Психології «Гуманітарний Центр».

П 37 Плахтій Т. О.

ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ НАСТУПНОГО ПОКОЛІННЯ: теоретичні й технологічні засади діяльності, порядок створення і розгортання : монографія / Плахтій Т.О. – 2-ге вид., виправлене і доповнене. – Львів: «Магнолія 2006» – 662 с.

ISBN 978-617-574-307-2

Видавництво «Магнолія 2006», 2025

У книзі представлено результати міждисциплінарних досліджень у сфері конструювання і розробки організаційного дизайну політичних партій наступного покоління – партій зі змінною структурою – динамічною мережею. Розглянуто теоретичні і технологічні засади їхньої діяльності, описано порядок їхнього створення і розгортання. Розроблені автором організаційно-технологічні інструменти, що складають основу змінної організаційної структури – динамічної мережі, були випробувані на практиці під час проведення понад 170 різних заходів у різних середовищах українських політиків, науковців, експертів, громадських активістів та бізнесменів у складі великих груп різної чисельності (від 10 до 200 учасників). Книга стане в нагоді всім, хто цікавиться дослідженням, практичною побудовою і організацією внутрішньої життєдіяльності політичних партій.

УДК 329.8+65.014

П 37

Друкується за авторською редакцією.

*Електронна версія книги
розміщена у відкритому доступі за посиланням
<https://tarasplakhtiy.wordpress.com/387378-04-02-2022/>*

© Плахтій Т. О.

© Видавництво “Магнолія 2006”

© ФОП Марченко Т. В.

ISBN 978-617-574-307-2

Зміст

Зміст.....	3
Розширений зміст.....	4
Передмова від 24 березня 2025 року	12
Передмова від 18 грудня 2022 року.....	14
Передмова від 22 лютого 2022 року	15
Подяки.....	18
Концепція здійснення соціальних змін.....	21
Вступ	32
Розділ 1. Політична партія як промислове виробництво керівних впливів	42
Розділ 2. Зовнішнє середовище політичних партій	90
Розділ 3. Сильні і слабкі сторони, можливості і загрози партійного будівництва в Україні	166
Розділ 4. Вибір типу ідеології, типу суб'єктності і методології діяльності політичних партій наступного покоління.....	249
Розділ 5. Методика колективної діяльності в динамічній мережі.....	291
Розділ 6. Динамічна мережа – змінна організаційна структура поліструктурних політичних партій	336
Розділ 7. Технологічні процеси партійного виробництва	415
Розділ 8. Створення і розгортання політичної партії зі змінною структурою – динамічною мережею	469
Розділ 9. Мотивація членів поліструктурних політичних партій і засади їхнього фінансування.....	513
Розділ 10. Чотири етапи створення і розгортання політичної партії зі змінною структурою – динамічною мережею та засади їхньої реалізації.....	589
Список використаних джерел.....	646
Список публікацій автора книги.....	655

Розширений зміст

Зміст.....	3
Розширений зміст.....	4
Передмова від 24 березня 2025 року	12
Передмова від 18 грудня 2022 року.....	14
Передмова від 22 лютого 2022 року	15
Подяки.....	18
Концепція здійснення соціальних змін.....	21
Вступ	32
Розділ 1. Політична партія як промислове виробництво керівних впливів	42
1.1. Політична партія з точки зору партології – науки про партії у складі класичної політології.....	44
1.2. Політична партія як колективний організаційний суб'єкт із точки зору теорій організації та управління.....	45
1.3. Політична партія як промислове виробництво керівних впливів	47
1.3.1. Політична партія як «чорна скринька» у контексті системного підходу	48
1.3.2. Функціональна модель політичної партії, яка діє у зовнішньому середовищі	49
1.3.3. Засадничі поняття сировини та готової продукції партійного виробництва	51
1.3.4. Сировина – інформація, а також люди і ресурси на вході партійної «чорної скриньки»	53
1.3.5. Основна продукція партійного виробництва – керівний вплив на зовнішнє середовище	53
1.3.6. Допоміжна продукція партійного виробництва – керівний вплив на внутрішнє середовище.....	58
1.3.7. Виробничий процес партійного виробництва	60
1.3.8. Чотири базові компоненти партійного будівництва.....	65
1.3.9. Взаємозв'язок використаних термінів, понять і визначень партійного виробництва.....	71
1.3.10. Стандартизовані поняття, терміни й визначення організації партійного виробництва.....	73
Розділ 2. Зовнішнє середовище політичних партій	90
2.1. Сучасне суспільство у контексті філософського підходу	91
2.2. «Трагедія спільного» як системотвірна проблема людської цивілізації.....	93
2.3. Еволюція уявлень про організацію	97
2.4. Еволюція уявлень про управління	100

2.5. Організаційно-структурний аналіз зовнішнього середовища політичних партій	104
2.5.1. Структура соціальних систем як джерело їхніх емерджентних властивостей	104
2.5.2. Типологія організаційних структур.....	108
2.5.3. Утворення організацій на первинному – груповому рівні.....	114
2.5.4. Еволюція організаційних структур та їхнє виродження.....	118
2.5.5. Організаційно-структурна трансформація українських політичних партій і відповідні їй сценарії їхньої життєдіяльності	133
2.5.6. Організаційно-структурний аналіз українського суспільства та розподілу влади у ньому	140
2.5.7. Життєвий цикл організацій елітних груп соціальних систем.....	142
2.5.8. Організаційно-структурні особливості української олігархії як системи.....	149
2.5.9. Взаємодія по різному структурованих соціальних систем	155
2.6. Типи організаційних структур та засади їхнього вибору	161
2.7. Глобальне проектування як спосіб формування майбутнього	163
Розділ 3. Сильні і слабкі сторони, можливості і загрози партійного будівництва в Україні	166
3.1. Сильні сторони і можливості партійного будівництва у сучасній Україні	167
3.2. Слабкі сторони українського партійного будівництва.....	169
3.2.1. Катастрофічна фрагментація українських елітних груп	170
3.2.2. Мурашиний «вир смерті» як спосіб діяльності українських політиків	177
3.2.3. Хибне уявлення у членів та лідерів політичних партій про значення та функції ідеології в сучасних умовах	181
3.2.4. Гра з нульовою сумою в українських політичних партіях	183
3.2.5. Низький рівень організаційної складності українських політичних партій ..	185
3.2.6. Нездатність партійних лідерів розрізнити відмінності між партійними, державними, військовими та бізнесовими організаціями	187
3.2.7. Відсутність у партійних лідерів достатньо глибоких знань про природу внутрігрупових та міжгрупових стосунків	189
3.2.8. Непридатність класичних стратегій розв'язання внутрішніх організаційних конфліктів до застосування у різнорівневих підрозділах політичних партій.....	192
3.2.9. Невідповідність фактичних суб'єктів політичних партії до декларованих у їхніх статутах.....	196
3.2.10. Хибне бачення партійними лідерами ролі і місця партії у суспільстві та світі	197
3.2.11. Нехтування партійними лідерами вибором організаційної структури та інших параметрів партійного будівництва	198
3.2.12. Несприйняття партійними лідерами принципів сучасного лідерства	200

3.2.13. Брак фінансування і доступу до медіа	203
3.2.14. Набута пасивність українських політиків та активістів без фінансового стимулювання	205
3.2.15. Хаотична точкова активність партійних підрозділів в умовах невизначеності продукту партійної діяльності	206
3.2.16. Безпекові проблеми політиків – лідерів політичних партій	208
3.2.17. Зовнішнє управління за структурою зі сторони державних реєстраційних органів	209
3.2.18. Криза участі	210
3.2.19. Відсутність достатньої кількості фахівців із організації і технологічного підготовки партійної діяльності	212
3.2.20. Критично мала кількість часу, який можуть виділити члени партій на безоплатну діяльність у складі їхніх різнорівневих підрозділів	213
3.3. Загрози для партійного будівництва в Україні	214
3.3.1. Закон олігархізації Міхельса	215
3.3.2. Пастка засновника	221
3.3.3. Парадокси лідера	222
3.3.4. Потрапляння в залежність тих, хто делегує владу до тих, кому вона делегована	224
3.3.5. Негативна селекція внаслідок страху лідерів втратити власний лідерський статус	227
3.3.6. Інтелектуальна деградація партійних рішень під впливом ефекту Даннінга-Крюгера	228
3.3.7. Сповільнений ріст компетентності членів партії внаслідок складності навчання дорослих людей	231
3.3.8. Маніпуляція альтернативами зі сторони партійних лідерів	232
3.3.9. Злиття чи розкол партій внаслідок одноосібних рішень лідерів	233
3.3.10. Рейдерство внаслідок вихолощення демократичних механізмів управління партіями	234
3.3.11. Моральна деградація українського суспільства і формування у ньому подвійної моралі	235
3.4. Підходи до подолання ризиків партійного будівництва у сучасній Україні	240
3.5. Основні властивості ідеалізованих політичних партій наступного покоління	242
3.6. Проектування політичних партій наступного покоління	246
Розділ 4. Вибір типу ідеології, типу суб'єктності і методології діяльності політичних партій наступного покоління	249
4.1. Вибір типу ідеології, її принципів та цінностей	249
4.1.1. Вплив постмодерного інформаційного суспільства на сутність ідеології та її функції	249

4.1.2. Вибір типу ідеології, її цілей, принципів та цінностей лідерами політичних партій зі змінною структурою – динамічною мережею	256
4.2. Вибір типу суб'єктності організації	262
4.2.1. Поняття суб'єкта організації	262
4.2.2. Природа колективної суб'єктності, умови її виникнення і тривалого утримання	265
4.2.3. Типи колективної суб'єктності організацій	277
4.2.4. Суспільство середнього класу як еталон для вибору типу колективної суб'єктності політичних організацій	280
4.2.5. Вибір типу суб'єктності політичних партій зі змінною структурою – динамічною мережею	281
4.3. Вибір методології діяльності політичних партій зі змінною структурою – динамічною мережею	287
Розділ 5. Методика колективної діяльності в динамічній мережі	291
5.1. Республіканська традиція як організаційний ідеал та умови його втілення в політичних організаціях	291
5.2. Методика колективної діяльності в динамічній мережі та спроектована на її основі змінна організаційна структура політичних партій – динамічна мережа	299
5.3. Покроковий опис методики колективної діяльності в динамічній мережі	305
5.4. Динамічна мережа як мультиплікатор колективного інтелекту організацій	313
5.5. Комунікативні зв'язки в організованій спільноті зі змінною структурою – динамічною мережею	316
5.6. Механізми чисельного зростання різнорівневих підрозділів політичних партій зі змінною структурою – динамічною мережею	319
5.7. Тривимірна динамічна мережа	322
5.8. Персональні протоколи роботи учасників колективної діяльності в динамічній мережі	324
5.9. Подолання «трагедії спільного» в результаті запровадження у політичних партіях методики колективної діяльності в динамічній мережі	327
5.10. Очікувані результати запровадження у політичних партіях методики колективної діяльності в динамічній мережі	330
Розділ 6. Динамічна мережа – змінна організаційна структура поліструктурних політичних партій	336
6.1. Поліструктурна модель політичної партії зі змінною структурою – динамічною мережею	337
6.1.1. Поняття поліструктурної політичної партії	337
6.1.2. Структурний аспект класифікації груп та його розширення	339
6.1.3. Класифікація груп поліструктурного партійного підрозділу у контексті структурного аспекту	344
6.1.3.1. Перша структурна площина – статутна ієрархічна структура	346

6.1.3.2. Друга структурна площина – розширене засідання керівного органу.....	350
6.1.3.3. Третя структурна площина – секторальні мережі	357
6.1.3.4. Четверта структурна площина – суспільство як полісуб’єктне саморозвиткове середовище.....	360
6.1.3.5. П’ята структурна площина – виконавчі та проєктні групи	361
6.1.3.6. Шоста структурна площина – моніторингові процесні групи	363
6.1.3.7. Сьома структурна площина – розподілений у суспільстві «живий» інформаційний ресурс.....	365
6.1.3.8. Поліструктурний підрозділ партії у цілому	366
6.1.4. Робочий аспект класифікації груп та його розширення	367
6.1.5. Класифікація груп поліструктурного партійного підрозділу у контексті робочого аспекту	368
6.1.6. Висновки за результатами класифікації груп поліструктурного партійного підрозділу.....	371
6.2. Змінна структура політичних партій – динамічна мережа у системі структурних конфігурацій	374
6.2.1. Система конфігурацій організаційних структур	374
6.2.2. Змінна структура – динамічна мережа у системі структурних конфігурацій	375
6.2.3. Координаційні механізми у структурних одиницях політичної партії зі змінною структурою – динамічною мережею.....	383
6.2.4. Розподіл влади у партіях зі змінною структурою – динамічною мережею та його вплив на кадрову політику	388
6.2.5. Політичні партії як стратегічні вершини органів державної та місцевої влади	389
6.2.6. Динамічне операційне ядро як багатомономенклатурне перервно-потокове виробництво.....	391
6.2.7. Параметри дизайну змінної структури – динамічної мережі.....	396
6.2.8. Ситуаційні фактори функціонування динамічної мережі	404
6.2.9. Способи подолання недоліків адхократії у змінній структурі – динамічній мережі.....	408
6.3. Структурна схема (органіграма) змінної структури політичних партій – динамічної мережі.....	413
Розділ 7. Технологічні процеси партійного виробництва	415
7.1. Діяльнісна модель підрозділу політичної партії.....	415
7.2. Поняття технологічного процесу партійних підрозділів	417
7.3. Технологічні процеси партійного виробництва	421
7.4. Сектори і напрямки діяльності політичної партії.....	424
7.5. Технологічні процеси проведення стратегічного планування.....	429

7.6. Взаємозв'язок стратегічних планів різнорівневих партійних підрозділів	434
7.7. Порядок (технологія) колективної діяльності членів різнорівневих підрозділів політичних партій зі змінною структурою – динамічною мережею	436
7.8. Передумови електорального успіху політичних партій зі змінною структурою – динамічною мережею	442
7.9. Основний політичний процес у політичних партіях зі змінною структурою – динамічною мережею	444
7.9.1. Реальний і розподілений колективні суб'єкти політичних партій зі змінною структурою – динамічною мережею	444
7.9.2. Основний політичний процес у партіях зі змінною структурою – динамічною мережею.....	446
7.9.3. Екстремний основний політичний процес у віртуальному офісі партії.....	456
7.9.4. Очікувані результати запровадження описаного основного політичного процесу.....	460
7.10. Віртуальний офіс політичної партії зі змінною структурою – динамічною мережею	462
Розділ 8. Створення і розгортання політичної партії зі змінною структурою – динамічною мережею	469
8.1. Передумови і стратегія розгортання політичних партій з змінною структурою – динамічною мережею	469
8.2. Методологія створення і розгортання поліструктурних політичних партій	471
8.2.1. Типовий шлях розвитку політичних організацій.....	471
8.2.2. Інтеграція як ключовий фактор оптимального шляху розвитку політичних організацій.....	474
8.2.3. Оптимальний шлях розвитку політичних організацій зі змінною структурою – динамічною мережею	476
8.3. Створення і розгортання партійних підрозділів оптимальним шляхом у контексті процесного підходу	483
8.4. Порядок реорганізації партій.....	487
8.5. Порядок створення і розгортання політичної партії зі змінною структурою – динамічною мережею	495
8.6. Колективна суб'єктність політичної партії зі змінною структурою – динамічною мережею	509
Розділ 9. Мотивація членів поліструктурних політичних партій і засади їхнього фінансування.....	513
9.1. Мотивація членів політичних партій	513
9.1.1. Джерела управлінської енергії у контексті організаційного підходу	514
9.1.2. Енергетичні моделі групи і політичної організації	518
9.1.2.1. Група як генератор соціальної енергії.....	518
9.1.2.2. Модель політичної партії як автомобіля	523

9.1.3. Мотивація в організаціях	524
9.1.4. Види мотивації та їхній вплив на поведінку членів політичних партій різних типів на різних етапах їхньої життєдіяльності	533
9.1.4.1. Лідерська мотивація	537
9.1.4.2. Ідеологічна мотивація	538
9.1.4.3. Матеріальна мотивація	541
9.1.4.4. Адміністративна мотивація	544
9.1.4.5. Владна мотивація	545
9.1.4.6. Особистісна мотивація	547
9.1.4.7. Цільова мотивація	548
9.1.4.8. Конкурентна мотивація.....	551
9.1.4.9. Погладжувально-оцінкова мотивація	555
9.1.4.10. Приналежнісна мотивація	558
9.1.4.11. Фасилітативна мотивація	563
9.1.4.12. Ретроспективна мотивація.....	565
9.1.5. Базові комбінації видів мотивації членів політичних партій різних типів на різних етапах їхньої життєдіяльності.....	567
9.1.5.1. Мотивації лідерів і членів ідеологічних партій лідерського типу	567
9.1.5.2. Мотивації лідерів і членів інвестиційних партійно-політичних проектів ..	569
9.1.5.3. Мотивації членів партії зі змінною структурою – динамічною мережею .	572
9.1.6. Підсумок	579
9.2. Засади фінансування політичних партій зі змінною структурою – динамічною мережею.....	582
Розділ 10. Чотири етапи створення і розгортання політичної партії зі змінною структурою – динамічною мережею та засади їхньої реалізації.....	589
10.1. Мета діяльності ініціативної групи	589
10.2. Ключові задачі партійного будівництва, які необхідно вирішити на початку побудови партії	589
10.2.1. Блокування ескалації організаційних конфліктів	590
10.2.2. Кардинальне збільшення кількості часу на партійну діяльність.....	591
10.2.3. Забезпечення безпеки членів ініціативної групи і партії	592
10.3. Організаційні засади побудови політичної партії зі змінною структурою – динамічною мережею	594
10.4. Етапи діяльності ініціативної групи та цілі кожного з них.....	596
10.4.1. Перший етап діяльності – створення ініціативної групи	596
10.4.2. Другий етап діяльності – розширення ініціативної групи	598
10.4.3. Третій етап діяльності – створення центрального партійного підрозділу та його вихід у робочий режим	599

10.4.4. Четвертий етап діяльності – фрактальне розгортання взаємно вкладених різнорівневих партійних підрозділів	600
10.5. Діяльність ініціативної групи на перших двох етапах	602
10.5.1. Порядок колективної діяльності учасників ініціативної групи на першому етапі	602
10.5.2. Порядок колективної діяльності учасників ініціативної групи на другому етапі	603
10.5.2.1. Проблеми діяльності ініціативної групи на другому етапі та шляхи їхнього вирішення	603
10.5.2.2. Потенційні учасники ініціативної групи та їхні очікування	605
10.5.2.3. Порядок колективної діяльності учасників ініціативної групи на другому етапі	608
10.5.2.3.1. Вироблення проєктів рішень	610
10.5.2.3.2. Обговорення проєктів рішень	611
10.5.2.3.3. Узгодження проєктів рішень	611
10.5.2.3.4. Ухвалення проєктів рішень	612
10.5.2.4. Порядок колективної діяльності учасників очних засідань ініціативної групи наприкінці другого етапу	613
10.6. Покроковий план створення центрального партійного підрозділу на третьому етапі і порядок колективної діяльності його членів	614
10.6.1. Порядок формування статутних, виконавчих і дорадчих органів і груп центрального партійного підрозділу	614
10.6.2. Календарний план і черговість створення колективних органів та груп центрального партійного підрозділу і запуску партійного виробництва	619
10.6.3. Процеси діяльності статутних, виконавчих і дорадчих колективних органів і груп центрального партійного підрозділу у випадку чергових або позачергових очного розширеного засідання та віртуального розширеного засідання	623
10.6.4. Процеси діяльності статутних, виконавчих і дорадчих колективних органів і груп центрального партійного підрозділу у випадку екстреного віртуального розширеним засідання	632
10.6.5. Основні функції колективних органів та груп центрального партійного підрозділу і процеси їхньої реалізації	634
10.6.6. Напрямки подальшої деталізації процесів діяльності колективних органів і груп центрального партійного підрозділу	644
10.7. Фрактальне розгортання і порядок координації та синхронізації діяльності взаємно вкладених різнорівневих партійних підрозділів на четвертому етапі	645
Список використаних джерел	646
Список публікацій автора книги	655

Монографія

Плахтій Тарас Олексійович

**ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ НАСТУПНОГО
ПОКОЛІННЯ:
теоретичні й технологічні засади
діяльності, порядок створення і
розгортання**

2-ге вид., виправлене і доповнене

Формат 70x100/16. Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура Calibri.

Умовн. друк. арк. 53,79. Тираж 12 прим.

ПП "Магнолія 2006"

м. Львів, 79053, Україна, Перфецького 11 А

тел.+380503701957

e-mail: magnol06@ukr.net

<https://magnolia.lviv.ua>

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції: серія ДК № 2534 від 21.06.2006 року,
видане Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Видавець Марченко Т. В.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції: серія ДК № 6784 від 30.05.2019 року,
видане Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Надруковано у друкарні видавця ФОП Марченко Т. В.